

E D E B İ Y A T / R O M A N

Zarife

Deniz Kavukçuođlu

Bir köşe yazısı:

“Zarife”

1993 yılının yağmurlu bir nisan günü, akşamüzeri Barbaros Bulvan'ının Boğaz Köprüsü çıkışında rastlamıştım ona... Kaldırım-
da durmuş, köprü ağzındaki araç yoğunluğu nedeniyle önünden
yavaşlayarak geçen araçlara el sallıyordu. Onu önce, oradan her
geçtiğimde karşılaştığım otostopçu üniversiteli kızlardan birisi
sanmıştım. Otomobilimi biraz ileride durdurunca, koşmuş, başı-
nı açık olan camdan içeri uzatıp “Beni alır mısınız?” diye sormuş-
tu. Ben, “Buyurun...” deyince binmişti arabaya.

Masum bir yüzü vardı... Boynu, artık gerilerde kalmış genç-
lik düşlerimi süsleyen, hiçbir filmi kaçırmadığım Audrey Hep-
burn'ün bir kuğununkini andıran boynunu hatırlıyordu. Uçla-
rında yağmur damlacıkları birikmiş uzun siyah saçları omuzla-
rına dökülmüştü. Arabayı hareket ettirdikten sonra, “Nerede
ineceksiniz?” soruma gülümseyerek, “Siz nerede indirirseniz...”
diye karşılık vermişti. “Dilerseniz bir akşam yemeğine de davet
edebilirsiniz beni!...” Hiç beklemediğim bu yanıt karşısında çok
şaşırmıştım. Konuşmaya başlamıştık... 1950'li yılların sonunda Si-
vas'tan İstanbul'a göçmüş bir duvarcının kızıydı Zarife. Beykoz
sırtlarındaki gecekondu semtlerinden birinde annesi, babası, biri
kendinden büyük iki erkek kardeşiyle birlikte yaşıyor, bir süre-
dir de Mecidiyeköy'de bir deri eşya mağazasında tezgâhtarlık
yapıyordu. İki yıl önce liseyi bitirmiş, üniversite giriş sınavlarını
başarmasına karşın parasal nedenlerden ötürü yükseköğrenimi-
ne başlayamamıştı. Ama bundan pek de pişmanlık duymuyordu.
“Yaşayıp gidiyoruz işte...” demişti.

“Yaşayıp gitmek...” Kızı dinlerken, günlük konuşmalarımız içinde sıkça geçen, kanıksadığımız, üzerinde durmadığımız bu sözcüklerin onun yaşamında farklı bir anlamı olduğunu anlıyordum. “Olanaklarının elverdiğinin ötesinde bir yaşamı yaşayabilmek için bedenini bedel olarak ileri sürmeye hazırlamıştı kendisini” diye düşünmüştüm. “Yaşayıp gitmek... Kafaya takmamak... Umursamamak...” Bunları söylerken çok rahattı kız. Başkalarının da bunu kolayca anlayacağını, anlayabileceğini düşünüyordu. “Ne var ki bunda?” diye soruyordu. Yaşama, onunkinden farklı yerlerden bakanların kendi doğrularında “orospuluk ” diye adlandırdıkları “yaşam anlayışı”ndan farklı bir şey değildi kızın yaklaşımı. Ama onun orospuluğu adı henüz konulmamış, sanki “başka bir şeymiş” duygusunu uyandırıyor insanda nedense. Bu masum yüzü genç kızın yüreğinde esen, kendini kapıp koyuvermek istediği rüzgârlar etkilemişti belki de beni... Özlediği hayatı yaşamak için seçtiği yola ilişkin öylesine çok gerekçesi vardı ki kendini haklı çıkartacağını sandığı!

Herkes gibi o da İstanbul'un “iyi” yerlerinde, Nişantaşı'nda, Bağdat Caddesi'nde alışveriş yapmak, Etiler'de, Kuruçeşme'de, Çubuklu'da eğlenmek, adlarını duyduğu, hep gitmek istediği ama bir türlü gidemediği lüks kulüplerde dans etmek, iyi lokantalarda yemek yemek, dergilerde adlarını okuduğu, merak ettiği barlarda içki içmek istiyordu. İnsan dünyaya bir kere geliyor, tek bir ömür yaşıyordu. Öyleyse Ege'de, Akdeniz'de mavilikler ortasında bir teknede sabah güneşine uyanmak onun da hakkı değil miydi? Çözümü, kısalı uzunlu ilişkilerde onu arzulayan, ona duymak istediklerini söyleyecek, yaşamak istediği hayatı, parça parça da, bölük pörçük de olsa yaşatmaya hazır erkeklere soyunmakta, sonrasını düşünmemekte, üzerinde hiç durmamakta, unutmakta bulmuştu. Bedenine yabancılaştıkça kendini daha kolay teslim ediyordu. Yaşamak istediklerinin, yaşadıklarının, yaşayabilecek-

rinin yapaylığının ayrımında da olsa, kendini o yapaylıkların gerçek sanmaya zorlamaktan başka ne gelebilirdi ki elinden? Hem kim-seden para pul da almıyordu. Beklemiyordu da. İlişkilerinde bir bedel ödeyen varsa, kendisiydi. Düşlerinin bedelini ödüyordu...

İnsanı düşündüren, insanı çevresini, yaşadıklarını, yaşadığı ha-yatı sorgulamaya zorlayan bir yanı vardı bu kızın. "Sizi uygun bir yerde bırakayım..." dediğimde çok şaşırılmıştı. Arabamı Kızıltop-rak sapağının başında durdurmuştu. İnmişti. İnerken hiçbir şey konuşmamıştık.

Yedi yıl sonra bir gün, gazetelerin magazin eklerini karıştırırken görmüştüm fotoğrafını. Kısa otomobil yolculuğumuzda sözünü ettiği, merak ettiğini, gidip eğlenmek istediğini söylediği, Etiler'in adı çok duyulan, tuvaletlerinde esrar, hap, kokain pazar-landığı söylenen lüks mekânlarından birinde bir masanın üzerine çıkmış, dans ediyordu. Kendinden geçmişti... O masum yüzü yedi yılda on yedi yıl yaşlanmıştı sanki ama çizgileri hiç değişmemiş-ti. Herhalde artık köprübaşlarında "otostop" çekmiyor, Beykoz sırtlarında oturmuyor, o deri eşya mağazasında tezgâhtarlık yap-mıyordu. Ekrandaki görüntü değişince düşünmüştüm... Başka bir yaşam seçiminde kim bilir şimdi nerede olurdu bu genç kadın? Bunu kendisine sormak isterdim doğrusu ama soramayacağım. Yaşadığımız hayatlarda yollarımız hiç kesişmeyecek çünkü...

Bülent Serdar

Zarife bu yazıyı okuduktan bir hafta sonra aramıştı Bülent Serdar'ı. Yazıyı Mersin'de bir otelde okumuştı. Bir akşam geç vakit yemekten döndükten sonra resepsiyondaki görevliden "bakacak bir şeyler" istemiş, sağı solu arayıp da genç kadının istediği türden bir "şey" bulamayan delikanlı, "İsterseniz bunu vereyim..." diyerek kendi gazetesini uzatmıştı ona. Odasında, yatakta gazeteyi karıştırırken karikatürlerin bulunduğu sayfanın sağ üst köşesindeki başlıkta kendi adını görünce meraklanıp okumuştı o yazıyı. İstanbul'a dönünce gazeteye telefon edip Bülent Serdar'la konuşmuş, karşılıklı görüşmek istediğini söylemişti. Haftanın birkaç günü akşam-üzzerleri uğradığı bir pastaneyi önermişti gazeteci.

"Eğer sizin için de uygunsa, yarın Taksim'de, The Marmara Oteli'nin altındaki kafede buluşabiliriz, saat 16.00'da..."

Bülent Serdar buluşma saatinden bir saat önce gelmişti pastaneye... Alana bakan iki kişilik masalardan birine oturmuş, süzme kahveyle bir de konyak söylemişti garsona. Genç kadından gelen telefon onu bir gazeteci olarak heyecanlandırmıştı önce. Fakat kadının arama nedenleri üzerine kafasında varsayımlar ürettikçe heyecanı giderek üzerinden atamadığı bir tedirginliğe dönüşmüştü. Yazı, kadını öfkelen-dirmiş olmalıydı. Düşündükçe ona hak veriyordu. Yedi yıl geride kalmış yirmi dakikalık bir otomobil yolculuğunda üstünkörü tanıdığı bir insanı böylesine kesin bir dille yargılamakla doğru yapmamıştı... Kadın birazdan gelip karşısına geçecek, ondan hesap soracaktı. Olası sorulara karşı kafasında hazırladığı yanıtların hiçbirini kendisine de inandırıcı gelmiyordu.

“Bana orospu deme hakkını nereden buluyorsunuz siz?” diye soracaktı kadın...

Ne diyecekti o zaman? Nasıl yanıtlıyacaktı bu soruyu? Belki de asıl yanlışı yedi yıl önce kızın yemek önerisini geri çevirmekle yapmıştı. Kıza, “Olur!” deyip Altunizade sapağın-
dan çıkabilirdi otoyoldan...

Onun gibi genç, güzel bir kızla Beylerbeyi sırtlarında baş başa bir akşam yemeği hiç de fena olmazdı... Bu tür kaçamaklar için uygun olan lokantalardan birine götürürdü kızı. Bir an önce kadınlaşmak isteyen birçok genç kız gibi o da mutlaka rakı içecekti lokantada. Masaya önce içkiler, sonra da o tek-
düze “meze tepsisi” gelecekti. Beyaz-peynir, kavun, patlıcan salatası, acılı ezme, haydari... Garson, “Salatanız nasıl olsun, efendim? Çoban, mevsim, göbek?..” diye soracak, sonra ko-
nuşmaya başlayacaklardı.

“Manzara ne güzel, değil mi? İyi ki geldik buraya...”

Başka ne konuşabilirlerdi ki? Kız özlemlerini, düşlerini anlatacaktı ona. Kaç kez dinlemişti bu hep yaşanmak istenen ama bir türlü yaşanamayan hayatlara dair özlemlerin, düşlerin öykülerini?.. Nedense hep birbirinin aynı, birbirine benzer “başka hayatlar” yaşamak isterdi bu kızlar. “İnce”, “anlayış-
lı” ve “olgun” bir erkek olarak kızın anlattıklarını, daha önce böyle bir öyküyü hiç duymamışçasına dikkatle dinler görüne-
cek, her göz göze geldiklerinde ona gülümseyecekti. Bu arada mezeler yenecek, sıra ana yemeğe gelecekti. Öbür kızlar gibi o da etini “iyice pişmiş” isteyecekti mutlaka. Bülent Serdar’ın, garsona, “Benimki lütfen çok az pişsin!” dediğini duyunca, “O eti öyle kanlı kanlı nasıl yiyorsunuz?” diye soracaktı hemen.

Bonfilesi her zaman olduğu gibi o lokantada da “çok pişmiş” geleceğinden, Bülent Serdar, “Bu et kösele gibi olmuş!..” diyerek geri gönderecekti tabağını.

Bunun üzerine kız, gözlerini gözlerine dikip yumuşak bir sesle, “Siz zor bir erkek olmalısınız!..” diyecekti ona...

Masalarına hizmet eden garsonun, öbür garsonların, komilerin kapıya doğru bir yerlerde dikilip onları gözetlediklerini bile bile kızın elini tutmaya, okşamaya zorunlu hissedecekti kendini o zaman... El ele, konuşmadan bakışacaklardı bir süre... Sonra kahveleri gelecekti... Kalkacaklar, şef garsona, garsonlara, komilere başlarıyla selam vererek, kol kola çıkacaklardı lokantadan. Otoparka doğru yürürken kız ona içice sokulacaktı. Arabaya binip kapıları kapatınca, farları yakmadan önce öpecekti kızı. Hep böyle olurdu çünkü... Otomobilin farlarını yakıp motoru çalıştırdıktan sonra, yanıtı önceden bilinen o “klasik” soruyu soracaktı.

“Bende bir kahve içmeye ne dersin?..”

Kız evde ayakkabılarını çıkarmak isteyince, “Gerek yok... Kediler var zaten...” diyecekti.

Ama gene de çıkacaktı o ayakkabılar. Kanepeye oturup ayaklarını altına aldıktan sonra, “Ne şirin kedilerin var...” diyecekti kız.

“Bir içki alır mısın?..”

Kahvenin sözü bile edilmeyecek, lokantada başladıkları içkiye devam edeceklerdi.

“Ben değiştirmeyeyim, rakı alayım...”

İkinci yudumdan sonra kalkıp odanın içinde dolaşmaya başlayacaktı kız.

“Hoş bir evin var...”

Sonra kızın duvarlardaki yağlıboya tablolar üzerine yorumlarını dinleyecekti.

“Işığı ne güzel vurmuş adam...”

O kadar çok duymuştu ki bu tür sudan yorumları... Bıkkınlığını belli etmemeye çalışacak, “Ressamın iç dünyası canım... Ressamın iç dünyası...” diye karşılık verecekti, “hem o ressam bir adam değil canım, bir kadın...”

Sonra sıra kitaplara, CD'lere gelecekti.

“Ne kadar çok bunlar?..”

Oysa “iyi” kitaplar, “iyi” CD’lerdi onlar. Ama nedense bu başka hayatlara özlem duyan genç kızlar hep “çok”a takılırlar, “çok” ile “iyi” arasındaki dengeyi bir türlü kuramazlardı. Konuşmalar da zaten bu nedenle orada, o noktada biterdi...

“İstersen öbür odaya geçelim...”

Yatak odasına geçilecek, sevişilecek, sonra birer sigara yakılacaktı... Böyle gecelerin sabahları, hele hafta sonu değilse, “kâbus” gibi gelirdi Bülent Serdar’a... Bu kız, Mecidiyeköy’de, İstanbul’un bir ucunda çalışıyordu üstelik... İşe yetişmek için sabahın köründe çıkacaktı evden... Ondan önce kalkmak, çay demlemek, kahvaltı hazırlamak... Gün ışığı nasıl da çıplaklaştırırdı insanları... Gün ağarırken uyanmak, tıraş olmak, giyinip kuşanmak... Kızın başında dikilip “Haydi, uyan artık canım...” demek.

Çıkıp gittikten sonra ardından hiçbir şey düşünmeyecekti bu bir gecelik kadınının...

Ama bunların hiçbirini yaşamamıştı onunla... Bunları yaşamadığı için orada, o pastanede değil miydi? O yazı da, bunlar yaşanmadığı için yazılmamış mıydı?

Garson ikinci konyağını getirdiğinde, başını kaldırıncaya gördüğü, pastanenin ortasına dikdörtgen biçiminde yerleştirilmiş vitrinli tezgâhların çevresinde dolanarak etrafa bakan o alımlı, güzel kadın Zarife olabilir miydi? Ne yedi yıl önce tanıdığı o masum yüzlü kıza ne de televizyondaki birkaç saniyelik görüntüsünden puslu gözlerini, dağınık uzun siyah saçlarını belleğine fotoğrafladığı o genç kadına benziyordu bu kadın. Siyah, dar, arkadan yırtmaçlı uzun bir etek giymişti. Aynı siyah tondaki uzun kollu bluzunun göğüs dekoltesini tek sıra inci bir kolye süslüyordu. Saçlarını arkadan topuz yapmış, dudaklarını gül kırmızısına boyamıştı. Duruşu, yürüyüşü, görünüşüyle Endülüslü bir flamenko dansçısını andırıyordu. Pas-

ta, tatlı, şekerleme tezgâhlarının çevresinde dolanırken arada bir duruyor, yüksek topuklu siyah ayakkabılarının burunları üzerinde hafifçe yaylanarak gözleriyle masaları tarıyordu.

Genç kadının “o” olduğuna karar verince, içtiği konyakların da etkisiyle bir an kurtulur gibi olduğu tedirginlik yeniden çöktü üzerine. Buluşmalarının nedeni bir hesaplaşmaydı sonuçta. Buraya bir hesaba oturmak için gelmişlerdi. Genç kadın onu sorgulayacak, ona öfkelenecek, belki de bağırıp çağıracaktı... İnsanlar başlarını çevirip onlara bakacaklardı. Kendisini kimsenin tanımadığı, dostlarının, tanıdıklarının uğramayacaklarını bildiği, gözden uzak bir yerde buluşmak varken bu pastaneyi önermekle doğru yapmamıştı. Ama bunu düşünmek için çok geçti artık. Olan olmuştu bir kez... Kadın birkaç adım ötesindeydi... Bir süredir dolanmayı bırakmıştı. Camlı büyük giriş kapısının yanında duruyordu. Girip çıkanlara bakıyor, arada bir de saatine göz atıyordu. Belki birkaç dakika daha bekleyecek, sonra çıkıp gidecekti. Bu kez de oyalanmışlık, aldatılmışlık, kandırılmışlık duyguları kabaracaktı içinde genç kadının. Öfkesi daha da büyüyecekti. Orada olduğunu belli etmemek, kendini göstermemek bir “kurtuluş”, bir “çözüm” değildi Bülent Serdar için. Gazeteciliğinin yanı sıra çalıştığı şirketin adresini kolayca bulabilirdi kadın. Günlerce sinirleri yay gibi gergin bir durumda bahçe kapısındaki güvenlik görevlisinin telefonunu bekleyeceğini düşününce sırtından soğuk terler inmişti.

“Bir bayan sizinle görüşmek istiyor Bülent Bey!” diyecekti görevli.

Aklına bile getirmek istemiyordu bu olasılığı...

Yerinden kalktı, ağır adımlarla kapıya doğru yürüdü.

“Merhaba!”

Ağzından bir fısıltı gibi çıkmıştı bu sözcük. Genç kadın gülümseyerek elini uzattı.

“Merhaba...”

Yüzünde de, sesinde de en ufak bir öfke belirtisi yoktu. Kadının davranışlarındaki rahatlık içine su serpmiştii Bülent Serdar’ın.

“Ne alırsınız, viski, konyak?..”

Masaya otururken yanlarında bitiveren garsona, “Bana bir çay” dedi Zarife, “iki dilim de limon, lütfen!” Sonra havadan sudan, İstanbul’un trafiğinden, yapımı bir türlü bitmeyen metrodan, bozuk kaldırımlardan konuşmaya başladılar. Dakikalar ilerledikçe Bülent Serdar’ın sinirleri yeniden gerilmeye başlamıştı. Ne olacaksa olmalıydı artık. Kadın ise hiç oralı değildi. Konudan konuya atlıyor, hiç durmadan konuşuyordu. Bir ara, “Ne zamandan beri yazıyorsunuz o gazetede?” diye sordu.

“Üç yıl kadar oluyor... Önceleri haftada bir yazardım, şimdi daha sık yazıyorum...”

“Biliyor musunuz, o yazınızı okuduktan sonra ben de almaya başladım o gazeteyi...”

Sonra gözlerini Bülent Serdar’ın gözlerine dikip “Yazdıklarınız doğru...” dedi. “Doğru şeyler yazmışsınız ama bir yere kadar... Bir yerde yanılmışsınız! Bana ‘orospu’ diyorsunuz ya, o zamanlar orospu değildim ben... Daha sonra oldum... Yavaş yavaş, içime sindirerek, düşünerek, inanarak orospuluk yapmaya başladım... Anlıyor musunuz? Anlayabiliyor musunuz bunu?”

Sesi yumuşacıktı kadının bunları söylerken. Hiçbir kırgınlık, kırgınlık yoktu sesinde. Sanki herhangi bir kadın arkadaşıyla oturmuş, modadan, yeni çıkmış bir müzik albümünden ya da ilk kez gittiği bir lokantada yediği yemeklerden söz ediyordu. Bülent Serdar’ın şaşkınlığı yüzüne yansımıştı.

“Bana niçin öyle bakıyorsunuz Bülent Bey? Şaşıracak ne var bunda? Bağırıp çağıracağımı, burayı birbirine katacağımı mı düşündünüz yoksa?..”

Bir an sustu, çayından bir yudum aldı.

“Aslında teşekkür etmek istedim size... Onun için aradım sizi... O gece Mersin’de defalarca okudum yazınızı. Duygulandım. Ağladım. Nasıl anlatayım? Belki size tuhaf gelecek ama siz benim yaşamımı, yaşadıklarımı, yaşayacaklarımı düşünen, beni ciddiye alan ilk insandınız... Biliyor musunuz? Beni çocukluğumda, genç kızlığımda, daha sonraları da hiç kimse ciddiye almadı Bülent Bey... Hep ciddiye almış gibi yaptılar. Öyle göründüler. Ne annem babam ne patronum, ne arkadaşlarım ne de sevgililerim... Kimse beni can kulağıyla dinlemedi... Dinlemek istemedi... Ama ben herkesi dinledim... Önce annemi, babamı, kardeşlerimi dinledim... Zaten içinde olduğum, yaşadığım, bildiğim sorunlarını anlatıyorlardı bana... Arkadaşlarım, sevgililerim, birlikte olduğum başka erkekler de... Herkesin yaşamı kendince en önemliydi. Ya benim yaşamım, ya benim sorunlarım? Hiç mi önemi yoktu benim yaşamımın, sorunlarımın? Benim de dertlerim, açmazlarım olmaz mıydı? Ama herkes kendi yaşamını sürüyordu önüme... Beni o gün yolun ortasında bırakıp gittiğinizde arkanızdan düşünmüştüm... Anımsıyor musunuz o günü? Hep ben konuşmuş hep ben anlatmıştım... Sözümü kesmeden dinlemiştiniz beni... Yine dinler misiniz? Dinleyecek misiniz?”

Nasıl karşılamalıydı bu soruyu? Ne yanıt vermeliydi? Bu genç kadın sanki uzun bir yolculuğa çıkıyor, onu da yanına almak istiyordu. Bilinmeyen denizlere açılacaklar, geçilmemiş köprülerden geçecekler, açılmamış kapıları zorlayacaklardı birlikte.

“Yine dinler misiniz? Dinleyecek misiniz?” Dinlemek, “paylaşmak” demekti. Anlatmak, şimdiye kadar hiç kimseye anlatamadıklarını onunla paylaşmak istiyordu kadın. Yaşamına tanıklık etmesini bekliyordu ondan. Ürkmüştü Bülent Serdar. Bu tanıklığın omuzlarına taşıyamayacağı kadar ağır

yükler bindireceğini düşünüyordu. Fakat bu genç kadını o yazıyı yazarak kendisi hazırlamamış mıydı bu yolculuğa? Genç kadının yaşamına girip onu yargılamamış mıydı? Altına gireceği yükler çok ağır da olsa, kaçamazdı artık.

Zarife'nin gözlerine baktı, "Eğer sizi dinlemeyecek olsam, burada olur muydum?" dedi.